

Ristivanematest

Ristivanemate traditsioon on vana ja ulatub juurtega algristikoguduse aegadesse. Varajases kirikus oli ristivanema ülesandeks teha teatavaks ristitava tahe võtta vastu püha ristimine ning olla ristitava usu ja töotuste tunnistajaks ning tagajaks.

Alguses oli ristitaval ainult üks ristivanem. Hiljem see traditsioon muutus. Uues Testamendis ei räägita ristivanematest ja varakristlikus kirjanduseski väga vähe. Seevastu apostlikes seadustes ja õpetustes, kirikuisade seadustes ja kirikukogude kaanonites on ristivanemate roll selgelt määratletud.

Ristimiseks valmistuja ettevalmistusaeg kestis tavaliselt 2-3 aastat, vahel oli see aeg lühem, vahel isegi pikem. Nii ristivanemad, kui ristimiseks valmistuja said mõlemad õpetusest osa. Eriti tõusis esile ristivanema roll, kui ristimisele tulid haiged. Sel juhul andis ristimistootused ristivanem, kui haige ise oli selleks võimetu. Puhkudel ,kui ristitaval ei olnud ristivanemaid langesid need ülesandel ristija õlgadele.

Algristikirikus tunti ainult ühe ristivanema olemasolu. Ta pidi olema samast soot, kui ristitav. 7.-8.sajandist on teateid, et oli juba nii ristiisa, kui ristiema traditsioon. Samal ajal muutub üldiseks laste ristimine, kellele ristivanemad said nagu vaimulikeks vanemateks. Ristitava vanemad ei saa olla kiriku traditsiooni kohaselt ristivanemateks. Abielupaar võis olla samas ristivanemaks mõnele teisele lapsele. Ristivanemaks ei saanud olla mungad/nunnad ega alla 14.a. lapsed. Varem ei lubatud ristivanemaks teiseusulist kristlast. Meie tingimustes on lubatud võimalus, et üks ristivanematest on näiteks luterlane juhul, kui peamine ristivanem (poisil ristiisa, tüdrukul ristiema) on õigeusklik. Tema annab ristimislubadused ja võtab vastutuse ristilapse vaimuliku kasvamise eest. Seega ei ole ristivanem ainult ristimise formaalne tunnistaja, vaid ristivanema ülesanne on oma olemuselt kutsumus. Ta peaks teadma õigeusu põhitõdesid, teadma salasuste (sakramentide) tähendust ja mõistma oma rolli tähtsust. Ristivanem on eelkõige heaks eeskujuks ristilapsele tema arenguteel.

Nende vahel valitseb kogu elu vaimne ja hingeline side. Kirik kasutab siin nimetust „vaimne sugulus“. Ristivanem on nagu vahendaja ristimisel toimivas uuestisünnis. Kiriku traditsioonis on ristilapse ja -vanema suhet nähtud võrdväärseks lapse ja vanemate suhtega. Seda vaimset sugulust on peetud mõnedel puhkudel lihalikust sugulusest tähtsamakski.

Siit lähtuvad mitmed asjaolud. Abielu on keelatud ristilapse ja -vanema vahel, samuti ristivanema ja - lapse leseksjäänud ema vahel.

Nagu eelnenust nähtub on Kirik ristivanemale seadnud suuri nõudmisi. Meie ajal peame ristivanema rolli uuesti teadvustama. Ristivanema ülesanne ei ole formaalsus, vaid sügavalt kiriklik ja vaimne.

Kirik õpetab, et ristimisel saab laps oma kaitsja, nähtamatu **taevase koguduse** esindaja, kaitseingli, kes kaitseb, hoiab ja juhatab inimest siin **nähtavas koguduses**, palvetades tema eest ja püüdes tema juures igas olukorras. Ristivanemat võime võrrelda kaitseingliga selles mõttes, et temagi on seatud ristilast juhutama, püsima

tema kõrval eri olukordades, juhatama teda taevastel teeradadel, mis juhivad igavese elu poole. Kaitseingel toimib nähtamatult. Ka ristivanem peaks olema kõigepealt eeskujuks. Peegeldades oma usku, teisisõnu elades ise kiriku osaduses selle kogu ulatuses juhatab ristivanem oma eluga ristilapse elu samas suunas.